

Základní škola Třešť, J. Hory 1050, 589 01 Třešť

ŠKOLNÍ VZDĚLÁVACÍ PROGRAM ŠKOLNÍ DRUŽINY

Vypracovala: Alena Widerlechnerová – vedoucí školní družiny ZŠ Třešť

Platnost: od 1. 9. 2014

Školní družina je zřízena dle Školského zákona a řídí se zejména prováděcí vyhláškou MŠMT č. 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání.

1. Identifikační údaje

Název: Základní škola Třešť

Adresa: J. Hory 1050, 589 01 Třešť

IČO: 48460362

IZO: 118 700 391

Školské zařízení: Školní družina

Datum zápisu do rejstříku: 1. 1. 2005

Ředitel školy: PaedDr. Václav Trnka

Kontakt: 567 584 941

Web: www.zs-trest.cz

E-mail: sekretariat@zs-trest.cz

2. Charakteristika zařízení

Školní družina poskytuje zájmové vzdělávání žákům Základní školy Třešť. Školní družina vykonává činnost ve dnech školního vyučování a o vedlejších školních prázdninách. Zájmové vzdělávání organizuje především pro účastníky přihlášené k pravidelné docházce. Její činnost je určena přednostně pro žáky prvního stupně základní školy. Tři oddělení školní družiny se nachází v budově Základní školy, J. Hory 1050 a dvě oddělení v Základní škole, Barvířská 30. K oběma objektům přiléhají zelené plochy, které jsou školní družinou využívány. Všechna oddělení školní družiny jsou vybavena novým nebo zrekonstruovaným nábytkem. Prostředí školní družiny je klidné a děti mají příjemné zázemí. Místnosti jsou vybaveny televizorem, videem, DVD a počítači s možností přístupu na internet. V každém oddělení se nachází společenské hry, didaktické počítačové hry, knihy, časopisy a hračky.

3. Konkrétní cíle vzdělávání

Výchovná práce ve školní družině má svá specifika a liší se od organizace vzdělávání ve škole. Základním prostředkem činnosti je hra založená na prožitku dětí, která obohacuje jejich sebepoznávání, rozšiřuje vědomosti a dovednosti a navozuje kladné emoce. Cíle školní družiny vycházejí z cílů Školního vzdělávacího programu Základní školy v Třešti. Základním cílem je rozvíjení kompetencí žáků s přirozenou návazností na průřezová témata RVP ZV a se zaměřením na oblast osobnostní a sociální výchovy.

Strategií pedagogické práce je respektování požadavků pedagogiky volného času:

- pedagogické ovlivňování volného času (nabízení alternativních činností, motivace, změny prostředí, přiměřená úspěšnost při činnostech)
- dobrovolnost (vykonávání činnosti dobrovolně na základě motivace nikoliv pokynu),
- zajímavost a zájmovost (nabízení zajímavých činností odlišných od školního vyučování)
- aktivita (uplatnění a úspěšnost všech dětí)
- citovost a citlivost (navozování kladných emocí)
- prostor k seberealizaci (uplatňování vloh a schopností, objevování sebe sama, vytváření žádoucích sociálních kontaktů)

Ve školní družině jsou rozvíjeny, posilovány a budovány tyto kompetence:

- kompetence k učení (děti mají dostatek času na dokončení započaté práce, je podporována samostatnost a tvořivost, jsou uplatňovány prvky pozitivní motivace, děti jsou vedeny k sebehodnocení a realizaci vlastních nápadů)
- kompetence k řešení problémů (jsou vytvářeny podmínky pro rozeznávání správných a chybných řešení, děti jsou vedeny k samostatnosti, podporována je kolektivní práce, společně jsou řešeny problémové situace a konflikty mezi dětmi, děti jsou vedeny k překonávání obtíží při dokončování činnosti)
- kompetence komunikativní (děti jsou vedeny k vhodné komunikaci s vrstevníky a dospělými, jsou vytvářeny situace pro vyjadřování vlastního názoru dětí a děti jsou zapojovány do diskuze, dbáno je na vhodné formulování myšlenek)
- kompetence sociální a interpersonální (děti jsou podněcovány k vzájemné spolupráci, učeny rozpoznávat vhodné a nevhodné chování, vedeny k dodržování dohodnutých pravidel, je vytvářena příjemná atmosféra ve skupině)
- kompetence občanské (děti jsou vedeny k zodpovědnosti, učeny uvědomovat si svá práva a povinnosti, jsou vedeny k ochraně svého zdraví a zdraví druhých)
- kompetence k trávení volného času (děti se učí smysluplně trávit volný čas a orientovat se v možnostech jeho využití, učí se vybírat zájmové činnosti podle dispozic, zájmy dětí jsou rozvíjeny v organizovaných i individuálních činnostech)

4. Formy vzdělávání

Školní družina zabezpečuje náplň volného času v době před vyučováním a po vyučování. Pomáhá při činnostech spojených s odpočinkem, rekreací, zájmovou činností a zábavou. Časové uspořádání se řídí požadavky psychohygieny. Je takové, aby podporovalo zdravý duševní, tělesný a sociální vývoj dítěte.

Základním prostředkem činnosti ve školní družině je hra založená na zážitku účastníků, která obohacuje jejich sebepoznání, rozšiřuje vědomosti, dovednosti a navozuje kladné emoce.

Rozlišujeme tři základní druhy činností:

- pravidelná činnost – každodenní činnost v oddělení vychází z týdenní skladby zaměstnání, představuje organizované aktivity
- příležitostná činnost – přesahuje rámec jednoho oddělení, není zahrnuta do týdenní skladby činností (besídka, karneval, dětský den, sportovní dny ...)
- spontánní aktivity – jedná se o činnosti následující po organizované činnosti, zahrnují ranní hry, odpolední klidové činnosti a pobyty venku

5. Délka a časový plán

Plán je sestaven v podobě ročního tematického plánu. Tematické okruhy, celky, vycházejí ze zájmu dětí, podmínek a možností školní družiny.

Režim dne:

Řeší vyváženě řízené a spontánní činnosti. V ranní družině jsou zařazovány klidné a nenáročné činnosti realizované spíše individuální formou.

Denní skladba činností:

- hygiena, oběd
- odpočinkové činnosti dle zájmu dětí,
- odstranění únavy, regenerace duševních a fyzických sil
- zájmové činnosti k rozvoji seberealizaci, poznávání a dovedností
- rekreační činnosti pohybové, sportovní a manuální
- pitný režim

6. Obsah vzdělávání

6.1. Jazyk a jazyková komunikace:

- sledování správné výslovnosti, tempa řeči a pravidelného dýchání
- hry na ovládání dechu, soutěžení v jazykolamech, předčítání si navzájem
- vyprávění příběhů a zážitků
- půjčování knih v knihovně a následné povídání o nich
- učení básniček a říkadel pro různé příležitosti
- hraní slovních her – slovní fotbal, abeceda

6.2. Člověk a jeho svět:

- poznávání okolí školy
- pohyb po komunikacích
- vyprávění o místě, kde žáci žijí

6.3. Lidé kolem nás:

- znalost rodinných vztahů
- tolerance odlišnosti jiných lidí
- tolerance etnických menšin
- vzájemná spolupráce při hrách

6.4. Lidé a čas:

- znalost hodin, režimu dne
- orientace v kalendáři – dny, měsíce
- znalost života v minulosti
- prohlížení encyklopedií

6.5. Rozmanitosti přírody:

- znalost ročních období
- procházky v přírodě
- zpracovávání přírodnin
- poznávání běžně žijících divokých a domácích zvířat
- znalost základů ekologie, třídění odpadů, využívání použitých materiálů

6.6. Umění a kultura:

- zpívání písní
- rozvíjení estetického citění, motoriky, barevného citění
- malování a kreslení podle zadání, předlohy nebo fantazie
- vyrábění drobných dáreků a přáníček

6.7. Člověk a zdraví:

- poznávání sebe sama
- znalost základních hygienických návyků
- hraní pohybových her v místnosti, tělocvičně a terénu
- využívání sportovního hřiště nebo tělocvičny pro míčové hry
- hraní her na obratnost, sílu, vytrvalost

6.8. Člověk a svět práce:

- vymýšlení a tvoření drobných dáreků pro sebe, kamarády, rodinu
- stavění objektů ze stavebnic podle návodu či fantazie

- znalost různých profesí a jejich náplně práce
- povídání o práci rodičů
- uklízení pracovních míst a dodržování bezpečnosti při práci

7. Podmínky pro vzdělávání žáků se speciálními vzdělávacími potřebami a žáků mimořádně nadaných

V případě, že do školní družiny dochází žák, který vyžaduje specifický pedagogický přístup, snažíme se vytvořit takové podmínky pro činnost, aby mohl být bez problémů zařazen. Družina spolupracuje při výběru činností s rodiči a společně tak umožní žákovi bezproblémovou adaptaci.

Pokud je ve školní družině žák s mimořádným talentem, potom mu bude nabídnuta možnost využívání školní knihovny a přístup na internet. Při přípravě programu pro takového žáka spolupracuje vychovatelka školní družiny s učiteli základní školy, aby byly žákovi nabídnuty takové metody a formy práce, které by ho vhodně motivovaly a uspokojily.

8. Podmínky přijímání uchazeče

Do školní družiny jsou přednostně přijímáni žáci prvního stupně prostřednictvím zápisních lístků. Děti lze přihlásit v průběhu celého školního roku. O přijetí žáka rozhoduje ředitel školy.

Rozhodující kritéria pro přijímání jsou:

- kapacita školní družiny (200 žáků),
- věk dítěte (upřednostňovány jsou děti ve věku od 6 do 11 let).

Na základě písemné žádosti rodičů (zákonných zástupců) o vyřazení žáka může žák ukončit docházku do školní družiny kdykoli v průběhu školního roku.

9. Provozní podmínky

10.1. Materiální vybavení:

- televize, video, PC
- stavebnice
- stolní hry
- knihy, časopisy
- sportovní potřeby

10.2. Prostorové podmínky:

- třídy, podle počtu oddělení školní družiny
- tělocvična, hala
- školní zahrada

- sportovní hřiště
- keramická dílna
- učebna informatiky

10.3. Personální podmínky:

- počet vychovatelek odpovídá počtu oddělení
- všechny vychovatelky splňují požadavky na předepsanou odbornou způsobilost
- odbornost si vychovatelky prohlubují v akreditovaných kurzech a samostudiem

10.4. Podmínky bezpečnosti práce a ochrany zdraví:

Školní družina tvoří se základní školou jeden právnický subjekt, proto je bezpečnost a ochrana zdraví zaměstnanců a dětí zajišťována v rámci celé školy.

Základem bezpečnosti a ochrany zdraví zaměstnanců je plnění pracovních povinností a prevence rizik, což znamená:

- vykonávat pouze takové činnosti, které neohrožují zdraví své ani ostatních
- zaznamenávat údaje do knihy úrazů
- znát základní povinnosti vyplývající z předpisů
- zúčastňovat se školení BOZP
- absolvovat periodické lékařské prohlídky
- dodržovat pokyny zaměstnavatele a zásady chování na pracovišti
- neužívat alkohol a jiné návykové látky
- nekouřit na pracovišti
- oznamovat nedostatky a závady na pracovišti
- oznamovat úrazy své a ostatních

10.5. Ekonomické podmínky

Vybavení školní družiny se řídí potřebami, a to jak z hlediska obnovy, tak z hlediska modernizace. Pro tyto účely jsou využívány prostředky z provozního příspěvku zřizovatele, který je částečně tvořen poplatky rodičů.

Vnitřní řád školní družiny

Je vydán v souladu se zněním zákona č. 561/2004 Sb., školský zákon, § 30, odst. 1.

1. Práva a povinnosti žáků a zákonných zástupců

1.1. Žáci mají právo

- a) užívat zařízení školní družiny (ŠD)
- b) zúčastňovat se akcí ŠD a podílet se na jejich přípravě
- c) podílet se na hodnocení své činnosti ve ŠD

1.2. Zákonní zástupci mají právo

- a) na informace o chování žáka v ŠD
- b) na informace o akcích pořádaných ŠD
- c) podávat návrhy k práci ŠD

1.3. Žáci jsou povinni

- a) řádně a ohleduplně se chovat
- b) dodržovat vnitřní řád školní družiny a pokyny k ochraně zdraví a bezpečnosti, s nimiž byli seznámeni
- c) udržovat své věci pořádku a nepoškozovat majetek ŠD ani ostatních žáků
- d) plnit pokyny pedagogických pracovníků ŠD

1.4. Zákonní zástupci jsou povinni

- a) řádně, úplně a pravdivě vyplnit zápisový lístek včas ohlásit změny v údajích
- b) řádně zdůvodnit nepřítomnost žáka v ŠD
- c) včas uhradit úplatu za pobyt žáka v ŠD
- d) vyzvedávat žáka ze ŠD ve stanovené době
- e) seznámit se s vnitřním řádem ŠD a respektovat jej

2. Přihlašování a odhlašování

2.1. O zařazení žáka do ŠD rozhoduje ředitel školy na základě vyplněného zápisového lístku, který

zákonný zástupce odevzdá v určeném termínu vychovatelce ŠD.

2.2. Předávání informací rodičům, přihlášení do ŠD a odhlášení žáků ze ŠD zajišťuje vychovatelka příslušného oddělení.

2.3. Na základě Směrnice k poskytování úplaty za vzdělávání ve školní družině a DDM se zákonným zástupcům žáka stanovuje povinnost platit měsíční příspěvek na ŠD za každého žáka. Příspěvek se platí v hotovosti příslušné vychovatelce školní družiny, vždy nejpozději 15. den v měsíci.

2.4. Zákonní zástupci žáka přihlášeného k pravidelné docházce do ŠD sdělí vychovatelkám ŠD rozsah docházky a způsob odchodu z družiny. Tyto údaje jsou zaznamenány na zápisním lístku. Skutečnosti, které nejsou zaznamenány v zápisním lístku, jsou zákonní zástupci žáka povinni sdělit písemně vychovatelce ŠD (nepřítomnost v ŠD, předem známá nepřítomnost v ŠD, změna rozsahu docházky, změna způsobu odchodu ze ŠD, změna osoby, která žáka ze ŠD odvádí apod.).

3. Organizace činnosti

- 3.1. V den zápis do ŠD jsou zákonní zástupci seznámeni s vnitřním řádem družiny.
- 3.2. Do oddělení se zapisuje maximálně 30 žáků s pravidelnou docházkou.
- 3.3. Do ŠD jsou zapisovány přednostně žáci 1. a 2. ročníku a žáci dojíždějící, ostatní až do naplnění oddělení. Doba pobytu žáka ve ŠD se řídí údaji uvedenými na zápisním lístku.
- 3.4. Provozní dobu školní družiny stanovuje ředitel školy vždy na začátku školního roku podle zájmu žáků a jejich zákonných zástupců.
- 3.5. Odchody žáků jsou stanoveny tak, aby nebyla narušena plánovaná výchovná činnost. Na nepovinné kroužky a zájmové kroužky domu dětí a mládeže budou žáci uvolňováni podle stanovené doby.
- 3.6. Žáci přichází samostatně do ŠD po skončení vyučování a nebo po obědě ve školní jídelně.
- 3.7. Družina realizuje výchovně vzdělávací činnost ve výchově mimo vyučování formou odpočinkových, rekreačních a zájmových činností.
- 3.8. V období hlavních prázdnin (letní, vánoční) není ŠD v provozu. V době mimořádných prázdnin nebo mimořádného volna je provoz ŠD zajištěn v případě, že počet přihlášených žáků je vyšší než 7 a žáci jsou na docházku do ŠD v tomto období zvlášť písemně přihlášení.
- 3.9. ŠD využívá i následující prostory školy: školní hřiště, tělocvičnu, keramickou dílnu, učebny informatiky a sportovní halu.
- 3.10. Ve ŠD je zajištěn pitný režim (buď si dítě nosí vlastní pití, nebo využívá nádobu s čajem ve školní jídelně).

4. Chování žáků

- 4.1. V ŠD se žák řídí pokyny vychovatelek ŠD, školním řádem a řádem školní družiny.
- 4.2. Žák bez vědomí vychovatelek ŠD neopouští oddělení ŠD, v průběhu pobytu v ŠD nesmí opustit areál ŠD či školy. Před odchodem ze ŠD po sobě uklidí a rozloučí se. Za žáka, který byl přítomen ve škole a do ŠD se nedostavil, vychovatelka nenes zodpovědnost.
- 4.3. U každého svévolného poškození nebo zničení majetku ŠD, majetku žáků, majetku pedagogických pracovníků či jiných osob žákem bude požadována podle rozsahu poškození částečná nebo úplná náhrada od zákonných zástupců žáka, který škodu způsobil.
- 4.4. V případě opakovaného porušování vnitřního řádu školní družiny a narušování činnosti školní družiny může být rozhodnutím ředitele školy žák z družiny vyloučen..
- 4.5. Případnou ztrátu osobních věcí žák okamžitě hlásí vychovatelce ŠD.
- 4.6. Žákům je zakázáno nosit do ŠD cenné věci, peníze ...
- 4.7. Případný úraz je žáky povinný okamžitě nahlásit vychovatelce ŠD. Ta zváží situaci – žáka

ošetří sama, zavolá rodiče, popř. lékařskou pomoc.

5. Podmínky zajištění bezpečnosti a ochrany dětí a jejich ochrany před sociálně patologickými jevy a před projevy diskriminace, nepřátelství nebo násilí

5.1. Všichni žáci v ŠD jsou poučeni o zásadách bezpečnosti, které musí dodržovat. Při hrách ve ŠD

nesmí žáci ohrožovat bezpečnost spolužáků a musí se vyvarovat konfliktních situací.

5.2. Každý úraz, poranění či nehodu, k níž dojde během činnosti školní družiny hlásí účastník vychovatelce ŠD.

5.3. Vychovatelky ŠD jsou při činnosti povinny přihlížet k základním fyziologickým potřebám dětí

a mládeže a vytvářet podmínky pro jejich zdravý vývoj a pro předcházení vzniku sociálně

patologických jevů a před projevy diskriminace, nepřátelství a násilí.

5.4. Stane-li se účastník činnosti ŠD obětí šikany, je povinen okamžitě informovat vychovatelku

ŠD.

5.5. Mají-li rodiče nebo pedagogický pracovník podezření na šikanování dítěte, okamžitě informují

ředitele školy.

Postup vychovatelek při nevyzvednutí dítěte po skončení pracovní doby se řídí pokynem ředitele ZŠ:

- Telefonické vyrozumění zákonného zástupce.
- V případě, že se nepodaří kontakt na zákonného zástupce navázat, informuje vychovatelka ŠD ředitel školy (eventuelně policii).

Celoroční plán práce školní družiny

Září – měsíc seznámení:

- seznámení žáků s bezpečností, s činností ŠD a provozem
- seznamovací hry
- vymezení pravidel ŠD
- vycházky zaměřené na bezpečnost silničního provozu, vycházky do okolí školy a města
- 22.9. Den bez aut (životní prostředí, cyklistika, dopravní předpisy, turistika),
- zamezení šikany ze strany starších žáků (kruh pravdy a pohody)
- výroba dárků ke Dni seniorů (1. října – návštěva domu s pečovatelskou službou)

Rozvíjené kompetence: komunikativní, občanské, k učení, sociální.

Říjen – příroda kolem nás:

- poznávání stromů
- sledování počasí a změn v přírodě
- práce s přírodním materiálem
- 4.10. Den zvířat
- 20.10. Den stromů (přírodovědná stezka, určování stromů, listů a podzimních květin)
- návštěva SOŠ – prohlídka skleníku, arboretum

Rozvíjené kompetence: k učení, k trávení volného času, občanské.

Listopad – měsíc strašidel a tajemna:

- vyrábění a malování strašidel a pohádkových bytostí
- rej strašidel – křepčení, dovádění a soutěže
- pamětihodnosti našeho města a okolí
- začátek Adventu (exkurze SOŠ – vazby a aranžování květin)

Rozvíjené kompetence: k učení, komunikativní, občanské.

Prosinec – čas vánoční:

- předvánoční a vánoční zvyky, tradice
- spoluvytváření příjemného prostředí plného pohody ve školní družině
- pečení a zdobení pro radost

- keramické vytváření (dárečky pro blízké)

Rozvíjené kompetence: k učení, k trávení volného času, občanské, komunikativní.

Leden – zima je tu

- péče o zdraví
- sestavování jídelníčku podle zásad zdravé výživy
- kvíz – zdravověda
- vyrábění dárků pro budoucí prvňáčky
- stavby ze sněhu a sportovní vyžití v přírodě

Rozvíjené kompetence: k učení, k trávení volného času, sociální.

Únor – máme rádi svůj jazyk

- celodružinová vědomostní soutěž
- 21.2. – Mezinárodní den mateřského jazyka
- kniha – můj přítel (ilustrace, návrhy knížek, dramatizace, písničky z pohádek)
- hádankové odpoledne
- masopustní zvyky

Rozvíjené kompetence: k učení, komunikativní, sociální.

Březen – do přírody vlezem

- co do lesa nepatří, chování a bezpečnost v lese
- zvířata a jejich mláďata
- pozorování změn v přírodě
- činnosti zaměřené k jarnímu období
- 22.3. – Světový den vody (vycházka k pramenu Dyje, rybníku, potoku)

Rozvíjené kompetence: k učení, sociální, k řešení problému.

Duben – pohybujeme se po světě

- malování dopravních prostředků
- děti různé barvy pleti (země, ze které pochází, zvyky, stravování, odlišnosti - využití internetu)
- ukázky vaření typických jídel z různých koutů světa
- návštěva kouzelníka (rej čarodějnic - diskotéka)

- velikonoční zvyky a tradice, malování vajec, výzdoba ŠD

Rozvíjené kompetence: sociální, občanské, k učení.

Květen – líná kůže málo zmůže

- Družiniáda (sportovní odpoledne)
- po indiánské stezce do Hodic (návštěva školní družiny)
- Den matek (kreativní vytváření)
- pozorování přírodnin, rostlin a léčivých bylin (sběr, výstavka)
- moje rodina

Rozvíjené kompetence: k učení, občanské, k řešení problémů.

Červen – prázdninové očekávání

- Antidružiniáda (sportovní bláznivé odpoledne - Den dětí)
- podmořský svět (flora, fauna - výtvarné činnosti), využití internetu
- pobyt v přírodě a na hřišti
- předprázdninové opékání

Rozvíjené kompetence: k učení, k trávení volného času.